

АГРАРНІ РОЗПИСКИ

БІЗНЕС МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ ТРЕЙДЕРІВ (ЛОГІСТИЧНИХ ОПЕРАТОРІВ) ЗА ФІКСОВАНИМИ КАНАЛАМИ ЗБУТУ ДЛЯ СВІЖИХ ОВОЧІВ ТА ФРУКТІВ

WORLD BANK GROUP

IFC | International
Finance Corporation

В партнерстві з:

Schweizerische Eidgenossenschaft
Confédération suisse
Confederazione Svizzera
Confederaziun svizra

Федеральний Департамент економіки,
освіти та науки Швейцарії (EAER)
Державний секретаріат Швейцарії
з економічних питань (SECO)

WORLD BANK GROUP

IFC | International
Finance Corporation

ЩО ТАКЕ АГРАРНА РОЗПИСКА

Аграрна розписка – зручний та простий інструмент залучення фінансування, який допоможе отримати доступ до фінансових та матеріально-технічних ресурсів під заставу майбутньої сільськогосподарської продукції.

ЧОМУ САМЕ АГРАРНА РОЗПИСКА

Понад 40 тисяч підприємств в Україні, що працюють у сільському господарстві

Не достатньо прийнятної застави для залучення фінансування.
Земля не може бути використана, як застава

За аграрною розпискою у якості застави використовують майбутній, ще не посіяний врожай

ОСНОВНІ КАНАЛИ ЗБУТУ ДЛЯ СВІЖИХ ОВОЧІВ ТА ФРУКТІВ

Відкриті ринки

КаБаРе (HoReCa)

Переробка

Експорт

Торгівельні мережі супермаркетів

Аграрні Розписки найкраще працюють у сучасних (не консервативних) каналах збуту для посилення взаємовідносин у традиційній бізнес моделі:

- Торгівельні мережі супермаркетів (через логістичних трейдерів)
- Переробка
- Експорт

Аграрна розписка – інструмент фінансування для свіжих овочів та фруктів в основних каналах збуту

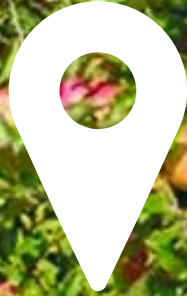
БІЗНЕС МОДЕЛІ ДЛЯ ТРЕЙДЕРІВ (торгівельні мережі, експорт)

1 | Товарна аграрна розписка від агровиробника для забезпечення Договору Постачання

2 | Товарна аграрна розписка за умови постачання посадкового матеріалу (довгоокупні біологічні активи)

БІЗНЕС МОДЕЛЬ ДЛЯ ТРЕЙДЕРІВ (торгівельні мережі, експорт та переробка)

**ТОВАРНА
АГРАРНА РОЗПИСКА
на забезпечення
ДОГОВОРУ ПОСТАЧАННЯ**

ДОГОВІР ПОСТАЧАННЯ

2. Ціна продукції та умови поставки

2.1. Постачальник поставляє продукцію на умовах DDU (Інкотермс 2010) на склад Покупця, який розташований за адресою: 67430, Одеська область, Роздільнянський район, село Степанівка, вулиця Миру, будинок 141

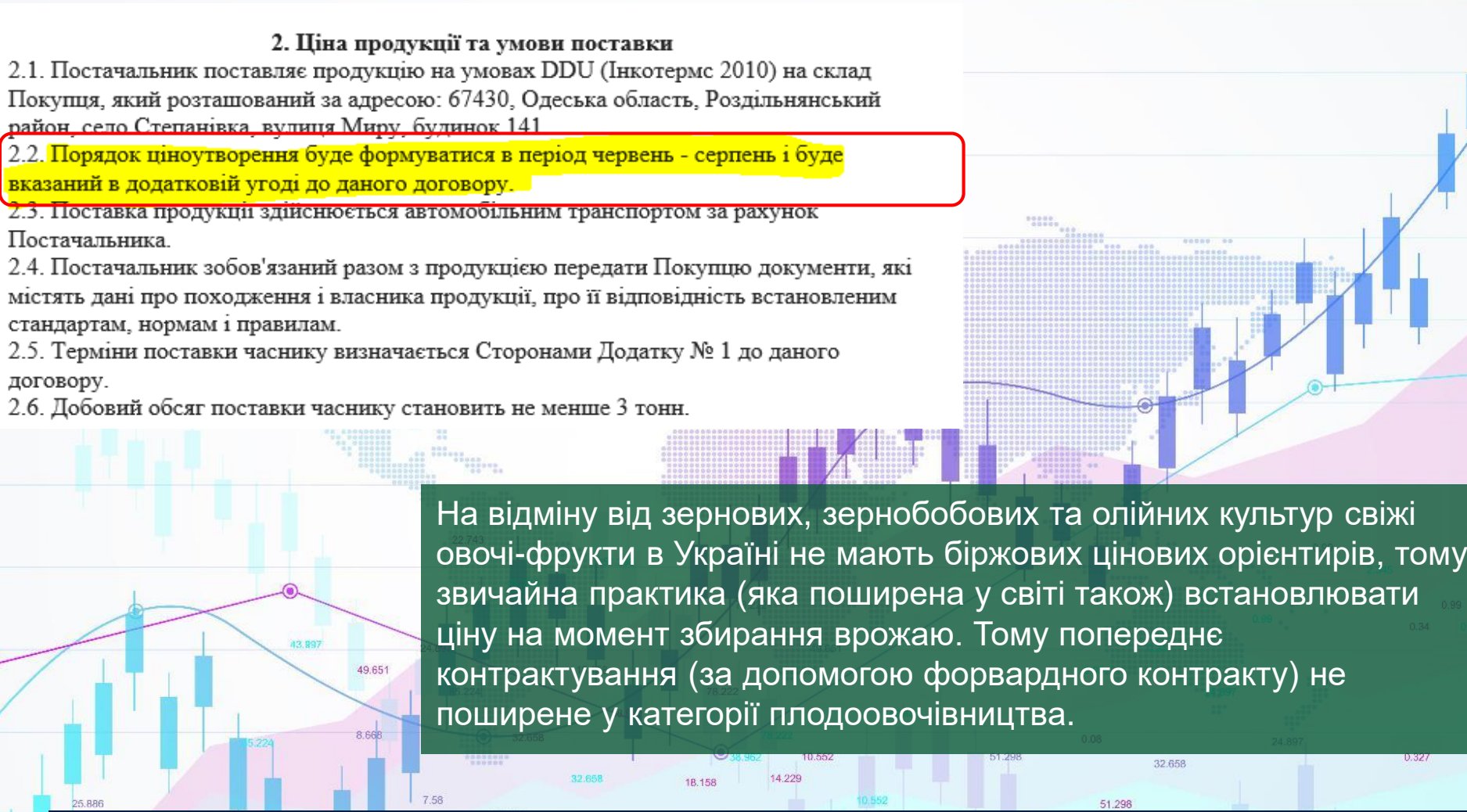
2.2. Порядок ціноутворення буде формуватися в період червень - серпень і буде вказаний в додатковій угоді до даного договору.

2.3. Поставка продукції здійснюється автомобільним транспортом за рахунок Постачальника.

2.4. Постачальник зобов'язаний разом з продукцією передати Покупцю документи, які містять дані про походження і власника продукції, про її відповідність встановленим стандартам, нормам і правилам.

2.5. Терміни поставки часнику визначається Сторонами Додатку № 1 до даного договору.

2.6. Добовий обсяг поставки часнику становить не менше 3 тонн.

На відміну від зернових, зернобобових та олійних культур свіжі овочі-фрукти в Україні не мають біржових цінових орієнтирів, тому звичайна практика (яка поширена у світі також) встановлювати ціну на момент збирання врожаю. Тому попереднє контрагування (за допомогою форвардного контракту) не поширене у категорії плодоовочівництва.

Для плодоовочевого сектору характерним є заключення договору постачання, а не форвардного контракту

БІЗНЕС МОДЕЛЬ ДЛЯ ТРЕЙДЕРІВ за фіксованими каналами збуту

1 *Срес= специфікація для сировини

2 Агрегація «Сировини» за специфікацією СИРОВИНИ

3 ВИРОБНИЦТВО

4

Клас 1, Q1, Цена 1

Супермаркети

Клас 1, Q1, Цена 1

Відкриті ринки

Клас 2, Q2, Цена 2

Переробка

Клас 3, Q3, Цена 3

Канали збуту визначають рівень розвитку плодоовочевого підприємства та можливість використання ним кредитних коштів

ЕТАПИ УГОДИ

- 0 Заявник проходить процедуру оцінки кредитного ризику
- 1 Договір постачання
- 2 Часткова передоплата Агровиробникові
- 3 Видача ТАР
! Черговість етапів (2) і (3) може бути змінена
- 4 Агровиробник постачає продукцію
- 5 Після поставки Фермер-Лідер повертає ТАР фермеру
! Важливо вчасно повернути виконану розписку фермеру
- 6 Оплата решти заборгованості за продукцію, поставлену за Договором Постачання (понад зазначений об'єм в ТАР)

ТАР видається для фіксації обов'язку поставити сільськогосподарську продукцію за **фіксованою специфікацією** та ціною

ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ

ДВІ МОЖЛИВІ МОДЕЛІ РОБОТИ

1. Аграрна розписка як актив на балансі

→ поставка згідно з аграрною розпискою
(добровільна або за примусовим стягненням)

2. Аграрна розписка як забезпечення (поза балансом)

→ поставка (добровільна) згідно з Договором Постачання
→ або примусове стягнення за аграрною розпискою

ШТРАФИ І НЕУСТОЙКА

- Стягнення штрафів через суд

ПДВ

- ПДВ кредит за правилом першої події (аванс чи поставка)

Додаткова гарантія отримання законтракованого обсягу продукції

РЕКОМЕНДОВАНІ ПОЛОЖЕННЯ ДОГОВОРА ПОСТАЧАННЯ

При обліку аграрної розписки як активу на балансі

““ Виконання зобов'язань Постачальника за **цим договором** здійснюється шляхом передачі Покупцю сільськогосподарської продукції на виконання Товарної аграрної розписки, яка буде видана Постачальником як боржником на користь Покупця як кредитора за аграрною розпискою.

При обліку аграрної розписки поза балансом (як забезпечення)

““ Зобов'язання Постачальника щодо своєчасної поставки сільськогосподарської продукції за **цим договором** товару забезпечується товарною аграрною розпискою Постачальника, форма якої є додатком до цього Договору і є його невід'ємною частиною. Поставка товару за **цим Договором** та передання неустойки (за наявності) здійснюється Постачальником в тому числі шляхом спрямування поставки товару на виконання товарної аграрної розписки на виконання заборгованості за **цим договором**. При цьому Постачальник зобов'язується повернути Покупцю сільськогосподарську продукцію в кількості перевищення розміру зобов'язання Постачальника за товарною аграрною розпискою (без врахування розміру неустойки за неналежне виконання аграрної розписки) над розміром зобов'язань за **цим договором**, в тому числі шляхом прийняття зарахування зустрічних однорідних вимог.

Покупець має право припинити зобов'язання за **цим Договором** та вимагати в повному обсязі виконання зобов'язань за вказаною вище товарною аграрною розпискою. Для цього Покупець зобов'язаний не пізніше ніж за 10 днів до дати припинення зобов'язання за **цим Договором** письмово повідомити про такий свій намір Постачальника.

В момент припинення зобов'язання за **цим Договором** Покупець зобов'язаний здійснити повернення Постачальнику різниці між розміром товарної заборгованості Постачальника за **цим Договором** та розміром зобов'язань за виданою на виконання цього Договору аграрною розпискою. Замість поставки товару в розмірі різниці між розміром заборгованості Постачальника за **цим Договором** та розміром зобов'язань за такою аграрною розпискою, може бути проведений взаємозалік такої вимоги Покупця з вимогою до нього по аграрній розписці, про що Покупцем на аграрній розписці робиться відмітка про отримання виконання у відповідному розмірі. Покупець зобов'язаний негайно після повного виконання Постачальником зобов'язань за **цим Договором** проставити на товарній аграрній розписці відмітку «Виконано», скріпити її своїм підписом (підписом уповноваженої особи) та в триденний строк повернути оригінал аграрної розписки з таким написом Постачальнику нарочно або в той самий строк направити цінним листом з описом вкладення на адресу Постачальника, вказану в цьому Договорі.

Узгодження зобов'язань сторін через гармонізацію тексту договору з розпискою

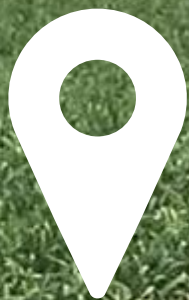
БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК В АГРОВИРОБНИКА (приклад)

Дата	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
10.2018	Отримано грошові кошти від трейдера	311	6811	120
10.2018	Відображено зобов'язання з ПДВ та Розрахунки за податками	6432	6412	20
10.2018	Податкові зобов'язання з авансу	6431	6432	20
10.2018	Відображено видачу товарної аграрної розписки на позабалансовому рахунку	05	-	120
12.2018	Виконано зобов'язання перед трейдером за форвардним контрактом	6811	361	120
12.2018	Визнано дохід від реалізації	361	701	200
12.2018	Податкові зобов'язання з авансу	701	6431	20
12.2018	ПДВ внаслідок зміни вартості під час постачання	701	6432	13
12.2018	Відображено зобов'язання з ПДВ та Розрахунки за податками	6432	6412	13
12.2018	Списано собівартість продукції на витрати	901	27	50
12.2018	Отримана доплата	311	361	80
12.2018	Списано товарну аграрну розписку		05	120

БУХГАЛТЕРСЬКИЙ ОБЛІК У ТРЕЙДЕРА (приклад)

Дата	Зміст господарської операції	Дебет	Кредит	Сума, грн.
10.2018	Сплачено грошові кошти за Договором Постачання під забезпечення товарною аграрною розпискою	3711	311	120
10.2018	Відображено отримання товарної аграрної розписки на позабалансовому рахунку	06	-	120
10.2018	Відображено податковий кредит з авансу	6442	6441	20
10.2018	ПДВ кредит та розрахунки за податками	6412	6442	20
12.2018	Отримано виконання від фермера за Договором Постачання	631	3711	120
12.2018	Оприбутковано товар	28	631	167
12.2018	ПДВ з авансу	6441	631	20
12.2018	ПДВ з перерахунку вартості	6442	631	13
12.2018	Відображено податковий кредит зі зміни вартості постачання та розрахунки за податками	6412	6442	13
12.2018	Доплачено суму фермеру	631	311	80
12.2018	Відображено погашення товарної аграрної розписки на позабалансовому рахунку	-	06	120

БІЗНЕС МОДЕЛЬ ДЛЯ ТРЕЙДЕРІВ за умов постачання посадкового матеріалу

**ТОВАРНА
АГРАРНА РОЗПISKA**
за умови постачання посадкового
матеріалу

ЕТАПИ УГОДИ

- 0** Заявник проходить процедуру оцінки кредитного ризику
- 1** Договір постачання посадкового матеріалу та Договір постачання агропродукції
- 2** Постачання посадкового матеріалу
- 3** Видача ТАР
! Черговість етапів (2) і (3) може бути змінена
- 4** Агровиробник постачає продукцію
- 5** Після поставки Фермер-Лідер повертає ТАР фермеру
! Важливо вчасно повернути виконану розписку фермеру
- 6** Оплата решти заборгованості за продукцію, поставлену за Договором Постачання (понад зазначений об'єм в АР)

ТАР – для фіксації зобов'язання поставити сільськогосподарську продукцію за **фіксованою специфікацією** та ціною

ГАРМОНІЗАЦІЯ ТЕКСТІВ

Рекомендоване положення до тексту Договору з Постачання

“

Виконання зобов'язань Постачальника за цим договором здійснюється шляхом передачі Покупцю сільськогосподарської продукції на виконання Товарної аграрної розписки, яка буде видана Постачальником як боржником на користь Покупця як кредитора за аграрною розпискою.

”

Рекомендоване положення до тексту аграрної розписки

“

Ця Аграрна розписка надається Боржником в забезпечення виконання ним зобов'язання в рамках договору № _____ від «_» ____ року.

”

МОДЕЛЬ КОНТРАКТНОГО ВИРОБНИЦТВА (ТАР)

Приклад для ділянки 5 га

30% придбати за гроші
70% Аграрна Розписка

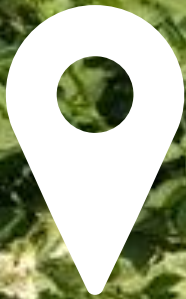
ПОТРІБНО ~10 тон на посадку
3 тони - придбати
7 тон - без оплати під АР

Розмір земельної ділянки для кожного Позичальника розглядається індивідуально:

- Історія взаємин
- Профіль агровиробника
- Кредитна історія підприємства
- Внутрішній рівень управління
- Сівозміна

Агровиробник повинен надати документи, що підтверджують право користування землею (власність, оренда, інше)

**ФІНАНСОВА
АГРАРНА РОЗПСКА
на забезпечення
ДОГОВОРУ ПОСТАЧАННЯ
матеріально-технічних
ресурсів**

ЕТАПИ УГОДИ

- 0** Заявник проходить процедуру оцінки кредитного ризику
- 1** Договір постачання
- 2** Постачання засобів виробництва
- 3** Видача ФАР
! Черговість етапів (2) і (3) може бути змінена
- 4** Агровиробник оплачує заборгованість за Договором постачання засобів виробництва
- 5** Після оплати Постачальник повертає ФАР фермеру
! Важливо вчасно повернути виконану розписку фермеру

ФАР – для фіксації зобов'язання Агровиробника виплатити грошові кошти за Договором Постачання засобів виробництва.

ВАЖЛИВІ АСПЕКТИ

АГРАРНІ РОЗПИСКИ «СТАБІЛІЗУЮТЬ» ВЗАЄМВІДНОСИНИ У ЛАНЦЮЖКУ ПОСТАЧАННЯ СВІЖИХ ОВОЧІВ ТА ФРУТІВ

- З огляду на високу волатильність цін на плодоовочеву продукцію та низький відсоток експорту, подальший розвиток фінансування у цьому сегменті агровиробництва можливий лише при створенні повторюваних у часі стабільних та відстежуваних товарних та фінансових операцій

ЗАЛУЧЕННЯ БАНКІВСЬКОГО ФІНАНСУВАННЯ

- Можливе за умови наявної позитивної кредитної історії учасниками ринкових взаємовідносин та збільшення відсотку продажів на експорт, переробку чи торгівельні мережі у порівнянні з продажами на відкритому («сірому») ринку

ДРІБНІ ТА СЕРЕДНІ АГРОВИРОБНИКИ

- Складають 98% у виробництві свіжих овочів та фруктів
- Мають низький рівень фінансової грамотності та не використовують кредитні кошти для своєї діяльності
- Часто права на оброблювані земельні ділянки не впорядковані

Фінансування у сфері свіжих овочів та фруктів потребує зміни моделі вибору каналів збуту та фіскальної політики

Чи можна зафіксувати у Аграрній Розписці вимоги до якості, розміру та інших властивостей свіжих овочів та фруктів?

Так, саме Аграрна Розписка дозволяє детально зафіксувати вимоги та засоби їх вимірювання щодо будь яких властивостей свіжих овочів та фруктів.

Ще на етапі створення Кредитор та Боржник спільно узгоджують між собою важливі для них обох параметри Специфікації.

Чому банківській сектор рідше кредитує ринок свіжих овочів і фруктів, у порівнянні з польовими культурами?

Інші польові культури (наприклад зернові) мають вузькі специфікації, біржові ціни та їх (цін) історію чи прогноз. Експорт цих культур також фіксує ціни та дозволяє оцінювати достовірність прогнозу. Саме це дозволяє банківському сектору створювати процедури та системи оцінки ризиків при фінансуванні агровиробництва зернових, зернобобових та олійних культур.

Свіжі овочі та фрукти лише зараз починають створювати свою історію цін та опановувати експортні ринки.

Яка основна перевага використання товарної Аграрної Розписки для ланцюжка постачання свіжих овочів та фруктів?

Основна перевага – фіксування у часі обов'язків Боржника здійснити поставку продукції (свіжих овочів та фруктів) з обумовленими та зрозумілими властивостями за фіксованою ціною та можливість Кредитора звернутися до виконавчої служби за стягненням у позасудовому порядку у випадку невиконання Боржником умов Розписки.

Чи може бути Аграрна Розписка гарантією отримання позики у банківській чи іншій фінансовій установі для виробника свіжих овочів і фруктів?

Ні. Рішення про надання позики приймається фінансовою установою за оцінки багатьох факторів і ризиків.

Аграрна Розписка демонструє більш відповідальне ставлення Боржника до своїх зобов'язань та формує історію виконання ним зобов'язань у Реєстрі Аграрних Розписок що є перевагою у прийнятті позитивного рішення.

Фінансування ланцюжків постачання свіжих овочів та фруктів під заставу майбутнього врожаю фінансовими установами знаходиться зараз у стадії розвитку.

ПРИМУСОВЕ ВИКОНАННЯ

1 | **Етапи процедури**

2 | **Поради кредиторам**

ПРОЦЕДУРА ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ

Дієвість процедури доведена на практиці

ПОРІВНЯННЯ З ІНШИМИ ІНСТРУМЕНТАМИ

	Аграрні розписки	Вексель	Договір застави
Можливість позасудового стягнення	+	+	+
Швидкість одержання виконавчого напису	Негайно	10 днів	30 днів
Підтвердження виконання угоди кредитором	-	-	+
Право оскарження	-	+	+
Предмет примусового стягнення	Предмет застави	Всі активи	Предмет застави
Виконавче провадження	ТАР: передача предмета застави, ФАР: реалізація врожаю в заставі	Стягнення коштів + реалізація майна	Реалізація предмета застави (врожаю)

Найбільш оперативна і прозора процедура захисту прав кредиторів в агробізнесі

ДОКУМЕНТИ ДЛЯ ОТРИМАННЯ ВИКОНАВЧОГО НАПISУ

Оригінал аграрної розписки, без відмітки про її виконання

Засвідчена кредитором копія письмової вимоги про усунення порушення виконання зобов'язання за аграрною розпискою

Оригінал поштової квитанції з описом вкладення (підтвердження надсилання вимоги боржнику)

Заява, документи на посвідчення особи та її повноважень (паспорт, ідентифікаційний код, довіреність)

Можна звернутись до будь-якого нотаріуса, який підключений до Реєстру розписок

ДОКУМЕНТИ ДЛЯ ВІДКРИТТЯ ПРОВАДЖЕННЯ

Аграрна розписка із виконавчим написом

Заява стягувача, у якій зазначаються відомості, що ідентифікують боржника чи можуть сприяти примусовому виконанню рішення

Квитанція про сплату авансового внеску (опціонально, рекомендовано)

Документи на посвідчення особи та її повноважень (паспорт, ідентифікаційний код, довіреність)

Відкриття провадження за місцезнаходженням боржника або його майна

ВИБІР ВИКОНАВЦЯ

	Державні виконавці (ДВС)	Приватні виконавці
Територіальна юрисдикція	Відкриття провадження і виконавчі дії в межах області / міста / району (за необхідності передача справ між органами державної виконавчої служби)	Відкриття провадження лише в межах області, подальші виконавчі дії можливі по всій території України
Майнова юрисдикція	< 10 млн. грн. районні відділи ДВС 10 млн. - 20 млн. грн. обласні управління > 20 млн. ВПВР Департаменту ДВС Мін'юсту	< 20 млн. грн. перший рік роботи Без обмежень з другого року роботи

Кредитори самостійно обирають систему примусового виконання рішень

ТЕРМІН КРЕДИТОРА НА ЗВЕРНЕННЯ

**ДАТА
ВИКОНАННЯ**

1 рік

з наступного дня
після дати виконання,
зазначеної
в аграрній розписці

**ВИКОНАВЧИЙ
НАПИС**

1 рік

з наступного дня
після вчинення
виконавчого напису

**ВИКОНАВЧЕ
ПРОВАДЖЕННЯ**

При неповному стягненні можливе повторне звернення до виконавця протягом року

WORLD BANK GROUP

IFC International Finance Corporation

СУТНІСТЬ ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ

ТОВАРНА АГРАРНА РОЗПISKA

передача предмета
застави кредитору

Основне зобов'язання поставки
+
можливий перерахунок кількості
продукції залежно від її якості

ФІНАНСОВА АГРАРНА РОЗПISKA

стягнення коштів за рахунок
реалізації предмета застави

Сума основного зобов'язання
+
можливо включити суму
неустойки (штрафні санкції, пеня)

Різний характер стягнення для товарних і фінансових аграрних розписок

У РАЗІ НЕДОСТАТНОСТІ ЗІБРАНОГО ВРОЖАЮ

... для повного погашення за рахунок такої сільськогосподарської продукції зобов'язань боржника за аграрною розпискою
предметом застави
за аграрною розпискою стає
майбутній врожай будь-якої іншої
сільськогосподарської продукції,
що вирощується або буде вирощуватися боржником за аграрною розпискою на земельній ділянці, на якій до цього вирощувалася сільськогосподарська продукція, майбутній врожай якої був предметом застави за аграрною розпискою, до повного виконання зобов'язань боржника за аграрною розпискою, якщо інше не встановлено за домовленістю сторін аграрної розписки

ЗАКОН УКРАЇНИ

Про аграрні
розписки

Стаття 7

**“Застава
майбутнього
врожаю”**

Збереження застави на наступний сезон до повного виконання аграрної розписки

WORLD BANK GROUP

IFC International
Finance Corporation

ТОВАРНА АГРАРНА РОЗПИСКА – НАСТУПНИЙ СЕЗОН

1ий рік 2ий рік

A)

На ділянці посаджена така сама культура

Б)

На ділянці посаджена інша культура, ця – на іншому полі

В)

Агровиробник не вирощує цю культуру взагалі

Наступний сезон

Товарну аграрну розписку можна виконати лише поставкою відповідного виду продукції

ФІНАНСОВА АГРАРНА РОЗПИСКА – НАСТУПНИЙ СЕЗОН

1ий рік 2ий рік

Фінансову аграрну розписку можна виконати за рахунок реалізації будь-якої культури

ВИКОНАВЧИХ НАПИСІВ

- 2 товарні і 5 фінансових аграрних розписок
- Різні нотаріуси
- Різні області України
- Три випадки успішного арешту предмета застави (в тому числі зерна на складі і майбутнього врожаю в полі)
- Державні та приватні виконавці

СУДОВІ РОЗГЛЯДИ

- Всі справи з позитивним рішенням на користь кредитора, в т.ч.
- 2 справи, коли кредитор звернувся до суду оминаючи право на позасудове стягнення
- 2 справи, коли кредитор звернувся до суду після виявлення факту відсутності предмета застави

Зростання популярності інструмента завдяки отриманому успішному досвіду

ФАКТОРИ УСПІШНОГО ПРИМУСОВОГО ВИКОНАННЯ

1. Оцінка кредитного ризику

2. Текст аграрної розписки

3. Моніторинг застави

4. Виконавчий напис

5. Взаємодія з виконавцем

ПОРАДИ КРЕДИТОРАМ

Будьте готовими: розумійте процес і майте план дій на випадок примусового виконання

- **Хто за що відповідає**
- **Хто приймає рішення про початок примусового виконання**
- **До якого виконавця чи юридичної компанії звертатися**
- **Скільки готові заплатити і у який спосіб**

Попередньо домовтесь з нотаріусом про умови вчинення виконавчого напису. Узгодьте його форму і завчасно погодьте з виконавцем

Надайте виконавцю максимум інформації

Співвідношення грошей та ризиків: Оцінюйте витрати та вигоди впродовж всього процесу. Визначте, який результат повернення боргу буде для вас задовільним

Будьте практичними, рішучими та оцінюйте свої ризики в динаміці

КОНТАКТИ

Державне підприємство «Аграрні реєстри»

01001, КИЇВ-1 (поштамт)
Хрещатик, 22
абонентська скринька № 85

admindp@agroregisters.com.ua

agroregisters.com.ua

[@agroregisters](https://www.facebook.com/agroregisters)

